

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU BIZNES I ZARZĄDZANIE ZAKRES PODSTAWOWY (klasa 1 lub klasa 2)

1. Podstawa prawna

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, załącznik nr 1.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2024 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2024.438);

Statut I LO im. 14 Pułku Powstańców Śląskich w Wodzisławiu Śląskim

2. Formy oceniania

- sprawdzian po każdym dziale, zapowiedziany z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem
- kartkówka obejmująca krótsze partie materiału z wcześniejszym zapowiedzeniem,
- karta pracy – bieżąca praca na lekcji
- realizacja projektu

3. Przedmiot oceniania

- a) wiadomości teoretyczne – znajomość pojęć, słownictwa ekonomicznego oraz metod rozwiązywania zadań,
- b) umiejętności praktyczne – rozwiązywanie zadań rachunkowych i problemowych oraz stosowanie wiedzy w praktyce
- c) samodzielność myślenia i pracy

4. Kryteria oceniania - wymagania edukacyjne

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	dopelniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
Osoba przedsiębiorcza				
• wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość,	• wymienia cechy osoby	• identyfikuje swoje mocne i słabe strony,	• określa związek między zachowaniami osoby	• opracowuje plan rozwoju własnych kompetencji
• wyjaśnia różnice między komunikacją społeczną a komunikacją interpersonalną,	• identyfikuje elementy, które składają się na kompetencje osoby przedsiębiorczej,	• określa własne kompetencje przedsiębiorcze,	• określa własne szanse, które stwarza jej gospodarka rynkowa,	• rozpoznaje wybrane techniki manipulacji i stosuje sposoby obrony przed manipulacją,
• odróżnia komunikację werbalną od komunikacji niewerbalnej,	• wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne i podaje ich przykłady,	• określa, jakie znaczenie ma umiejętność komunikacji jako element kompetencji przedsiębiorczych,		
• wyjaśnia, na czym polega wywieranie wpływu na ludzi,	• wymienia techniki pozytywnego wywierania wpływu na ludzi,			

- wymienia zasady skutecznych negocjacji,

Podejmowanie decyzji, praca zespołowa i kreatywne myślenie

• wyjaśnia, na czym polega zarządzanie czasem, • wyjaśnia znaczenie pracy zespołowej, • wyjaśnia, czym są innowacje,	• charakteryzuje etapy podejmowania decyzji, • wyjaśnia, na czym polega kreatywne myślenie i dlaczego pomaga ono w rozpoznawaniu szans rynkowych, • charakteryzuje główne bariery ograniczające kreatywne myślenie, • rozróżnia rodzaje innowacji, • wymienia przykłady źródeł innowacji,	• stosuje wybrane metody wspomagające podejmowanie decyzji (np. burzę mózgów), • stosuje wybrane techniki pobudzające kreatywność, • wyjaśnia na podstawie wybranych przykładów, jak innowacje wpływają na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw,	• stosuje wybrane techniki zarządzania czasem (m.in. planuje zadania z uwzględnieniem swoich ról życiowych), • rozpoznaje i omawia bariery oraz problemy w tworzeniu i funkcjonowaniu zespołów,	• organizuje jako lider pracę hipotetycznego zespołu,

Zarządzanie projektami

• wyjaśnia istotę projektu, • wymienia przykładowe cechy lidera zespołu projektowego, • wymienia możliwe źródła finansowania projektu,	• charakteryzuje czynniki decydujące o dobrej organizacji pracy zespołu, • wymienia i charakteryzuje role w projekcie,	• definiuje cele projektu za pomocą metody SMART, • określa i charakteryzuje poszczególne etapy projektu na wybranym przykładzie,	• przygotowuje strukturę prac projektowych, w tym określa zadania projektowe, • określa zadania i role poszczególnych członków zespołu na przykładzie wybranego projektu, • przygotowuje harmonogram i prosty budżet projektu,	• weryfikuje na wybranym przykładzie harmonogram i budżet projektu oraz wprowadza konieczne zmiany w harmonogramie i budżecie, • identyfikuje główne problemy oraz ryzyka pojawiające się podczas realizacji projektu, a następnie dokonuje ich analizy w sprawozdaniu częściowym, • przygotowuje sprawozdanie z realizacji wybranego projektu,

Gospodarka rynkowa

• wyjaśnia, na czym polega rozwój społeczno-gospodarczy, • wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu gospodarczego w życiu codziennym, • wymienia filary gospodarki rynkowej i je charakteryzuje,	• określa rolę przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej, • wykazuje zalety gospodarki rynkowej, • analizuje dochody i wydatki budżetu	• wymienia i omawia podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (PKB, inflację, zatrudnienie, bezrobocie), • wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie	• określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, • analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu, • podaje różnice między reklamacją a niezgodnością towaru z umową a gwarancją,	• wykazuje negatywne skutki ograniczonej konkurencji i potrzebę przeciwdziałania jej, • wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej,

- wyjaśnia, czym są budżet państwa, nadwyżka budżetowa, deficyt budżetowy i dług publiczny,
 - wyjaśnia, czym jest rynek i jakie pełni funkcje w gospodarce,
 - wyjaśnia, na czym polega prawo popytu i prawo podaży,
 - wyjaśnia znaczenie pojęć: *konsument, gwarancja, reklamacja, zakupy na odległość*,
- państwa i przykładowej jednostki samorządu terytorialnego,
- klasyfikuje rodzaje rynków według wybranych kryteriów,
 - wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość popytu,
 - wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość podaży,
 - wymienia i charakteryzuje podstawowe państwa i gospodarki,
 - wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą),
 - wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru
 - wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji,
 - określa, czym jest patriotyzm zakupowy oraz jakie są jego przejawy w życiu codziennym,
- sporządza przykładową reklamację,

Finanse osobiste

- wyjaśnia, czym jest pieniądź,
 - wyjaśnia, czym jest postawa wobec pieniędzy,
 - wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu domowego,
 - wyjaśnia znaczenie pojęć: *podatki, osoba fizyczna, osoba prawna*,
 - wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce,
 - wyjaśnia, kto i od czego płaci podatek PIT,
 - definiuje dochód, przychód i kwotę wolną od podatku,
- wymienia cechy pieniądza,
- rozróżnia wybrane typy postaw ludzi wobec pieniędzy,
 - wymienia zalety i wady wybranych typów postaw ludzi wobec pieniędzy,
 - określa podstawowe kategorie dochodów i wydatków gospodarstwa domowego,
 - określa i omawia funkcje podatków,
 - przedstawia sposoby obliczania podatku PIT,
- charakteryzuje funkcje i formy pieniądza,
- wyjaśnia zjawisko inflacji,
 - określa własną postawę wobec pieniędzy,
 - wyjaśnia, czym jest dojrzałość finansowa,
 - omawia praktyczne sposoby zarządzania budżetem domowym,
 - wymienia i opisuje podatki opłacane przez członków gospodarstwa domowego,
 - dobiera sposób rozliczeń podatku PIT i ulgi możliwe do zastosowania,
- omawia obieg pieniądza w gospodarce,
- podaje przyczyny i skutki inflacji,
 - charakteryzuje poziomy dojrzałości finansowej,
 - formułuje rady dotyczące unikania spirali zadłużenia oraz możliwości wyjścia z niej,
 - charakteryzuje rolę podatku VAT,
- wymienia sposoby przeciwdziałania inflacji,
- wyjaśnia, czym jest inteligencja finansowa,
 - omawia wpływ podatków na funkcjonowanie gospodarki, przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych,

Usługi finansowe i ubezpieczenia społeczne

- dokonuje podziału instytucji rynku finansowego w Polsce,
- przedstawia międzysektorowe instytucje rynku finansowego w Polsce,
- wyjaśnia zasady funkcjonowania bankowych, wymienia
 - charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia
 - analizuje przykładową umowę pożyczki,

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>limit debetowy</i>, <i>kapitalizacja odsetek</i>, <i>karta płatnicza</i>, <i>gwarancja depozytów</i>, • wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych, • wymienia i rozumie podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kredyt</i>, <i>kredyt konsumencki</i>, <i>rzeczywista roczna stopa oprocentowania</i>, <i>pożyczka</i>, <i>zastaw hipoteczny</i>, <i>zdolność kredytowa</i>, • identyfikuje rodzaje kredytów według różnych kryteriów, • wymienia zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu z systemów elektronicznych związanych kredytami, • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ubezpieczyciel</i>, <i>ubezpieczony</i>, <i>polisa ubezpieczeniowa</i>, <i>ogólne warunki ubezpieczenia</i>, <i>suma ubezpieczenia</i>, • wymienia i rozumie zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu z elektronicznych usług ubezpieczeniowych, • wymienia sposoby oszczędzania na emeryturę,	• rozróżnia rodzaje kont osobistych, • porównuje oferty wybranych usług bankowych, • omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu • wymienia konsumenckiego, najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki, • podaje różnice między kredytem a pożyczką, • porównuje oferty banków i pozabankowych instytucji pożyczkowych w zakresie kredytów i pożyczek, • wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń według różnych kryteriów, • porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie ubezpieczenia nieruchomości,	- i charakteryzuje ich rodzaje, • identyfikuje rodzaje kart płatniczych, • wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty, - z uwzględnieniem realnej stopy procentowej, • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie, • wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów, • wyjaśnia relację zakresu ochrony i sumy ubezpieczenia do wysokości składki, • charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne), • wymienia i charakteryzuje wybrane rodzaje ubezpieczeń osobowych,	- ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów, • wyjaśnia konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę,
--	--	--	---

Oszczędzanie i inwestowanie

- wyjaśnia znaczenie pojęć: *inwestowanie, oszczędzanie, instrument finansowy, papiery wartościowe, obligacje, akcje*,
- wyjaśnia znaczenie pojęć: *makler, indeks giełdowy, cedula giełdowa, hossy, bessy*,
- wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce,
- określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego,
- wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne,
- wyjaśnia znaczenie pojęć: *jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny*,
- wymienia i charakteryzuje postawy oszczędzających i inwestorów,
- identyfikuje rodzaje inwestycji według różnych kryteriów (przedmiot inwestycji, podmiot inwestowania),
- wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW,
- wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat,
- charakteryzuje prawdziwego inwestora,
- rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe,
- wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych,
- analizuje tabele z informacjami giełdowymi,
- wyjaśnia mechanizm inwestowania w akcje na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie GPW,
- wyjaśnia wagę podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie,
- wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji,
- definiuje inwestowanie spekulacyjne w inwestycje alternatywne,
- wykazuje różnice między inwestowaniem a hazardem,
- wyjaśnia zależność między czasem i ryzykiem a zyskiem z inwestycji,
- wyjaśnia, dlaczego ważne jest korzystanie z wiarygodnych informacji przed podjęciem decyzji finansowych,
- omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie,
- dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka i wysokości potencjalnych zysków w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania,
- opisuje sposoby zachowania w sytuacji straty i zysku,
- omawia rolę giełdy w gospodarce,
- przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i inwestowania,
- ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym i formułuje rekomendacje, co zrobić, żeby nie paść ofiarą nieuczciwych praktyk,

Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy

- definiuje planowanie własnej kariery zawodowej,
- wyjaśnia, czym są kompetencje zawodowe i kompetencje edukacyjne,
- wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy,
- wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy,
- wymienia i omawia najczęstsze błędy w elementach
- formułuje swoje cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART,
- wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe, najczęstsze oczekiwania pracodawców),
- wymienia najczęstsze błędy w
- analizuje przykładowe kariery zawodowe znanych ludzi,
- rozpoznaje i ocenia własne kompetencje,
- uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy,
- przygotowuje dokumenty aplikacyjne związane
- planuje swoją karierę zawodową, wyróżniając jej etapy,
- porównuje swoje kompetencje z oczekiwaniami pracodawców i ocenia własne szanse i zagrożenia na rynku pracy,
- charakteryzuje trudności, z którymi borykają się osoby bezrobotne poszukujące pracy,
- opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej adekwatny do planu kariery zawodowej,
- analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę,
- analizuje poszczególne rodzaje

dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass), • wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego, • definiuje rozmowę kwalifikacyjną, • wymienia i charakteryzuje zasady rozmowy kwalifikacyjnej, • definiuje różnice pomiędzy zatrudnieniem a samozatrudnieniem oraz podaje ich zalety i wady, • wymienia rodzaje umów o pracę, • wymienia formy rozwiązania umowy o pracę, • wymienia umowy cywilnoprawne (umowę--zlecenie, umowę o dzieło), • rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracownika,	CV i listach motywacyjnych, • eksponuje swoje zalety, • wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej, • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracowników (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy, • charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania, • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie, • definiuje, czym jest mobbing,	z ubieganiem się o pracę, • dokonuje autoprezentacji podczas symulowanej rozmowy kwalifikacyjnej, • wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mu, • wymienia zasady etycznego pracownika (kodeks etyczny),	• koryguje swoje wystąpienie na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej, • wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto a wynagrodzeniem netto, • wymienia konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca,	umów o pracę, a następnie wskazuje ich zalety i wady z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy,
---	---	---	---	--

Przedsiębiorstwo

• wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>styl kierowania</i> , <i>motywowanie</i> , <i>efekt synergii</i> , • wymienia cechy dobrego przywódcy (kierownika lub lidera) zespołu, • wymienia główne sposoby motywowania pracowników, • wymienia sposoby poszukiwania pomysłu na własny biznes, • wyjaśnia, czym jest biznesplan, • definiuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa,	• wymienia i charakteryzuje elementy oraz przebieg procesu zarządzania, • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w przedsiębiorstwie, • wymienia style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają, • wymienia i opisuje możliwe źródła finansowania działalności gospodarczej, • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa,	• dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania i kontrolowania podwładnych, • wyjaśnia, na czym polega kontrolowanie w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, • znajduje pomysł na własną działalność gospodarczą na podstawie analizy rynku i doświadczenia innych przedsiębiorców, • wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej	• wykazuje znaczenie zarządzania w osiąganiu celów przedsiębiorstwa, • dokonuje oceny pomysłu na własną działalność gospodarczą pod względem innowacyjności, • identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa, wykorzystując metodę SWOT,	• wykazuje znaczenie ochrony własności intelektualnej w prowadzonej działalności, • dokonuje prezentacji koncepcji własnego biznesu i na podstawie komunikatów zwrotnych modyfikuje jej elementy, • dokonuje rachunku zysków i strat, • tworzy i analizuje plan finansowy projektowanego przedsiębiorstwa.
--	---	---	---	---

- definiuje, czym są przychód, koszty i dochód,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia *etyka zawodowa*,
- wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia *korupcja*,
- definiuje i omawia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.
- wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu,
- wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu,
- wymienia i charakteryzuje rodzaje kosztów,
- wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie,
- identyfikuje rodzaje korupcji,
- wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji,
- wymienia i charakteryzuje korzyści dla otoczenia wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw,
- wymienia i charakteryzuje korzyści dla firm wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.
- wymienia i omawia działalność gospodarczej,
- uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa,
- sporządza w zespole wstępną koncepcję własnego biznesu,
- analizuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa,
- dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę.

5. Zasady oceniania

W przypadku prac pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny według kryteriów:

98-100% punktów – ocena celująca (6)

90-97% punktów – ocena bardzo dobra (5)

75-89% punktów – ocena dobra (4)

55-74% punktów – ocena dostateczna (3)

40-54% punktów – ocena dopuszczająca (2)

0 – 39% punktów – ocena niedostateczna (1)

Uczeń może poprawić każdą ocenę raz z wagą 2 w ciągu dwóch tygodni od momentu jej otrzymania. O sposobie i formie poprawiania ocen decyduje nauczyciel. Ocena poprawiana, jak i poprawiona są brane pod uwagę przy klasyfikacji. Uczeń zobowiązany jest napisać wszystkie wskazane przez nauczyciela pisemne prace kontrolne i wykonać zadania.

Jeśli uczeń był nieobecny na sprawdzianie, przystępuje do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

Ocena klasyfikacyjna (śródroczna i roczna) powinna odzwierciedlać stopień opanowania wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych oraz wkład pracy, zaangażowanie i systematyczność ucznia w ich przyswojenie, z uwzględnieniem średniej ważonej ocen bieżących wg przyjętych przedziałów:

- 1) celujący – średnia ważona od 5,50;
- 2) bardzo dobry – średnia ważona 4,50-5,49;
- 3) dobry – średnia ważona 3,50-4,49;
- 4) dostateczny – średnia ważona 2,50-3,49;
- 5) dopuszczający – średnia ważona 1,75-2,49;
- 6) niedostateczny – średnia ważona do 1,74.

W przypadku uczniów z opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno -pedagogicznej lub objętych w szkole pomocą psychologiczno - pedagogiczną wymagania edukacyjne dostosowuje się zgodnie z zaleceniami poradni.